

ELEKTRIPAIGALDISTE KÄIT JA KÄIDUKAVA

Elektripaigaldise käit

Elektripaigaldise käit on tegevus elektripaigaldise talitluses ja nõutavas seisukorras hoidmiseks, mis hõlmab eelkõige lülitamist, juhtimist, kontrollimist, hooldamist ja nii elektritöid kui ka mitteelektritöid.

Elektripaigaldise käidu- ja elektritööd tuleb teha hea tava kohaselt. Eeldatakse, et head tava on järgitud, kui käidu- ja elektritöödel järgitakse standardis EVS-EN 50110-1 kirjeldatud nõudeid.

Seadme ohutuse seadus sätestab, et elektripaigaldise kasutamisel tuleb tagada, et kasutamise ja korrashoiu (käidu) nõudeid täidetakse ning et ettenähtud juhtudel on määratud seadme kasutamise nõuete täitmist korraldav isik ehk kasutamise järelevaataja (käidukorraldaja).

Käidu nõuded on täpsustatud majandus- ja taristuministri määrusega nr 74 "Elektripaigaldise käidule ja elektritööle esitatavad nõuded".

Kasutamise järelevaataja (käidukorraldaja)

Elektripaigaldise eest vastutav isik on isik, kellel on üldvastutus elektripaigaldise ohutu käidu tagamise eest ja kes peab seda tegema sellekohaste reeglite kehtestamise ja töö üldise korraldamise teel. See isik võib olla paigaldise omanik, töötaja, valdaja või omanikukohustusi täitev delegeeritud isik.

Täiendavalt tuleb elektripaigaldise ohutu käidu tagamiseks elektripaigaldise eest vastutaval isikul määrata elektripaigaldise kasutamise järelevaataja (käidukorraldaja), kui elektripaigaldis on:

- 1) plahvatusohu tsoonis või seda sisaldavas ehitises;
- 2) suurõnnetusohuga ettevõtte ohtlikul käitisel;
- 3) haiglas või muus ravihoones, kus raviruumides võidakse kasutada võrgutoitelisi elektrilisi meditsiiniseadmeid,

mille osad on kasutamisel patsiendiga füüsilises kontaktis;

4) raviruumis, mis ei asu ravihoones ja kus võidakse kasutada võrgutoitelisi elektrilisi meditsiiniseadmeid, mille osad on kasutamisel patsiendiga füüsilises kontaktis;

5) madalpingepaigaldis, mille peakaitsme nimivool on üle 100 ampr;

6) kõrgepingepaigaldis peakaitsme nimivoolust olenemata.

Kasutamise järelevaatajale esitatavad nõuded

Kasutamise järelevaataja kompetentsust tõendatakse tegevusele vastava kutsetaseme kutsetunnistusega kutseseaduse tähenduses või sertifitseerimise asutuse antud pädevustunnistusega. Käidukorraldaja pädevusklass või kutse peab vastama selle paigaldise tehnilistele näitajatele, mille käidukorraldaja ta on. Kutse- või pädevustunnistusel peab olema märgitud käiduga tegelemise kompetents.

Käidukorralduseks sobilike pädevusklasside puhul tuleb arvestada:

- A-klassi pädevustunnistus annab õiguse juhtida elektri- ja käidutöid ning teha auditit mis tahes tehniliste näitajatega elektripaigaldises.
- B-klassi pädevustunnistus annab õiguse juhtida elektri- ja käidutöid ning teha auditit madalpingelises elektripaigaldises.
- B1-klassi pädevustunnistus annab õiguse olla kasutamise järelevaataja madalpingelises elektripaigaldises peakaitsme nimivooluga kuni 250 A.

Käidukorralduseks sobilike elektrilaste kutsetunnistuste puhul tuleb arvestada:

- kutsetaset, sõltuvalt elektripaigaldise keerukusest sobivad tasemed 5-8;
- spetsialiseerumist (tarbija elektripaigaldised, elektriautomaatika, elektrivõrgud ja süsteemid), st millist tüüpi elektripaigaldisi antud kutse katab;
- valitud tööosi (projekteerimine, ehitamine, käit, järelevalve jne), st milliseid tegevusi võib antud kutsega teha.

Kasutamise järelevaatajaks saab olla vaid füüsiline isik. Kui käiduteenust pakub ettevõtja, siis peab käidulepingus sellisel

juhul olema märgitud antud elektripaigaldise kasutamise järelevaataja.

Kasutamise järelevaataja ja käidu ülesanded

Elektripaigaldise ohutu käit tagatakse sellekohaste reeglite kehtestamise ja rakendamise ja töö üldise korraldamise teel, milleks tuleb eelkõige:

- 1) koostada elektripaigaldise käidukava (edaspidi käidukava) ja kontrollida selle järgimist;
- 2) nõuda elektripaigaldise kasutamise või elektritöö peatamist, kui on ilmnenud oht inimese elule või tervisele, asjale või keskkonnale, kuni ohu möödumiseni või kõrvaldamiseni;
- 3) olla kättesaadav kontrollitoimingute, auditi ja riikliku järelevalve toimingute teostamisel.

Käidu- ja hooldustoimingute teostamisega tuleb tagada elektripaigaldise nõuetekohasus ja ohutus. Vajalike toimingute teostamise sagedus sõltub elektripaigaldise seisukorrast, vanusest ja ümbritsevatest oludest. Toimingute näidisloetelu on toodud standardis EVS 807.

Käidukava

Elektripaigaldise käidukava on dokument või dokumentide kogum, mis määrab elektripaigaldise talitluses hoidmiseks, lülitamiseks, juhtimiseks, kontrollimiseks ja hooldamiseks vajaliku korra, protseduurid ja toimingud.

Käidukavas kajastatakse järgmist:

- 1) käidu organisatsiooniline korraldus;
- 2) elektriõhuteadlikkus;
- 3) elektripaigaldise dokumentatsioon;
- 4) töökorraldus;
- 5) käidutoimingud;
- 6) kontrollitoimingud.

Käidu organisatsioonilise korralduse kavapunktis selgitatakse elektripaigaldise ja selle käidu eest vastutavate isikute, elektritööd tegevate isikute ja teiste käidukorralduses osalevate isikute käidukorralduslaseid suhteid.

Elektriõhuteadlikkuse kavapunktis selgitatakse elektripaigaldises kehtestatud elektriõhutusjuhendite kasutamist, elektriala ja õhuteadlike isikute pingevabade, pingevaluste või pingelähedaste elektritööde tegemise õiguse andmist ning selleks vajalike teadmiste kontrolli korda.

Elektripaigaldise dokumentatsiooni kavapunktis selgitatakse elektripaigaldise skeemide tegelikkusele vastavuse tagamise ja nende hoidmise korda, seadmete kasutusjuhendite, kontrollmõõtmiste protokollide, kontrollide ja muud elektripaigaldist ja selle käitu käsitleva dokumentatsiooni hoidmise korda.

Töökorralduse kavapunktis selgitatakse elektripaigaldises elektriõhtlikesse paikadesse tavaisikute ligipääsu piiramise meetmeid, elektritöö tööpaiga tähistamise ja kaitsevahendite kasutamise ja hoidmise korda, tööriistade ja -vahendite kasutamise ning hooldamise korda.

Käidutoimingu kavapunktis selgitatakse elektripaigaldises lülitustoimingute tegemise korda, perioodiliste katsetuste, visuaalsete ülevaatuste ja kontrollmõõtmiste tegemise korda, elektripaigaldise osiste hooldamise korda ja perioodisust, töötoimingute, hooldus- ja remonditööde teostamise korda ning avariide korral tegutsemise korda.

Kontrollitoimingute kavapunktis selgitatakse elektripaigaldise kontrollimise korda ja tähtaegu ning avastatud puuduste kõrvaldamise korda, sealhulgas korralise auditi korraldamist, auditi tähtaegu.

Elektriõhuteadlikkuse kontroll

Käidu- ja elektritööd teeb isik, kellel on selleks tööks vajalikus mahus tehnilisi ja õhutuslaseid teadmisi ning kogemusi. Käidu- ja elektritööd tegeva isiku elektriõhuteadlikkust ja kogemusi pingevabade, pingelähedaste või pingevaluste käidu- ja elektritööde teostamiseks madalpinge- või kõrgepingepaigaldistes kontrollib elektritööd juhtiv isik või elektripaigaldise kasutamise nõuete täitmist korraldav isik (kasutamise järelevaataja) või nimetatud isikute poolt selleks volitatud pädev asutus või isik. Nimetatud elektriõhuteadlikkuse kontroll tuleb dokumenteerida.

TARBIJAKAITSE JA TEHNILISE
JÄRELEVALVE AMET